

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Oslo 18. januar 2021

Bremangerlandet Vindpark AS – Høring av endringer 30. oktober 2020

Det vises til endringsmelding av detaljplan 30. oktober 2020 med søknad om endring av turbinposisjonene T1, T2, T4, T14 og T17. Flytting av 5 av 18 turbiner utgjør ca. 28 %, og er dermed å anse som vesentlig endring. La Naturen Leve stiller seg også undrende til at forholdet til vitale og sentrale nasjonale interesser som Forsvaret og Norges Televisjon ikke er avklart på et mye tidligere stadium i prosessen.

Forsvarets interesser

Endringssøknaden er delvis begrunnet med Forsvarets krav om at dekningsområdet til Forsvarets radar på Kvalheimsfjellet ikke skal bli redusert på grunn av vindturbinene på Bremangerlandet. Ifølge søknaden er det enighet mellom kraftutbygger og Forsvaret om å flytte turbinposisjonene T14 og T17. Flytting av 2 av 18 turbiner utgjør ca. 11 %, og er også å anse som vesentlig.

På NVE sin nettside om konsesjonssøknaden for Bremangerlandet er det lagt ut 9 vedlegg i tillegg til selve endringssøknaden. Ingen av vedleggene inneholder informasjon fra Forsvaret som bekrefter behovet for endringer eller bekreftelse på oppnådd enighet med Forsvaret.

La Naturen Leve er av den oppfatning at NVE ikke bør behandle endringssøknaden før det er innhentet skriftlig bekreftelse fra Forsvaret om at flytting av turbinposisjonene T14 og T17 er nødvendige for å ivareta Forsvaret sine interesser i området.

La Naturen Leve er også av den oppfatning at NVE bør ta initiativ til å finne hvorfor forholdet til Forsvaret ikke er brakt i orden tidligere.

800 meter lengre internveier

Flytting av turbinposisjonene T1, T2 og T4 er begrunnet med optimalisering av energiproduksjonen.

Flytting av de 5 turbinposisjonene vil ha som konsekvens at det bygges 800 meter mer internveier i planområdet.

I endringssøknad 14. oktober 2019 er reduksjon i antall turbiner fra 26 til 18 blant annet begrunnet med «Ein fylgje av redusert antall turbinar er at det vert bygd 5 km mindre veg enn opprinneleg planlagt», jfr. nederst på side 1.

NVE godkjenner endringssøknaden 10. juli 2020 og skriver følgende nederst på side 1 i bakgrunn for vedtak: «NVE har stort fokus på at det gjøres minst mulig varige inngrep og at den permanente arealbruken blir redusert til et nivå som er helt nødvendig».

I endelig utbyggingsløsning godkjent av NVE 10. juli 2020 er det 12 kilometer internveier; 12.000 meter / 18 turbiner = ca. 670 meter internvei pr. turbin.

800 meter mer internvei utgjør mer enn gjennomsnittlig internvei for 1 vindturbin, og representerer dermed et betydelig ekstra naturinngrep.

La Naturen Leve er av den oppfatning at 800 meter mer internvei er i strid med NVE sin godkjenning 10. juli 2020, og anbefaler at søknad om mer internvei ikke godkjennes.

Søknad om flytting av turbinposisjonene T1, T2 og T4 bør avslås. I tillegg bør endringssøknad 30. oktober 2020 sendes i retur til utbygger med krav om endring av 2 andre turbinposisjoner slik at det netto ikke blir flere meter internvei som følge av flytting av turbinposisjonene T14 og T17.

Konsekvenser for TV- og radiosignaler

Ifølge endringssøknad øverst på side 2 vil ikke endrede turbinposisjoner ha konsekvenser for digitalt bakkenett eller kringkasting.

Dette fremstår som ufarliggjøring av et vesentlig forhold som, så vidt La Naturen Leve har kunnet bringe på det rene, enda ikke er i orden.

Norges Televisjon er områdekonsesjonær og har absolutt dekningsforpliktelse for Bremangersenderen som er en av hovedsenderne til Norges Televisjon.

Vi viser til Norges Televisjon sin høringsuttalelse 6. desember 2019 der det på side 2 opplyses at ingen av forutsetningene OED stilte i konsesjon 6. juni 2017 er oppfylt av vindkraftutbygger.

I bakgrunn for vedtak 10. juli 2020 konstaterer NVE på side 26 at det ikke er inngått minnelig avtale mellom vindkraftutbygger og Norges Televisjon. Videre presiseres det at uten avtale må tiltaksplan med avbøtende tiltak godkjennes av NVE før anleggsstart.

Konsesjonær var ansvarlig for utbyggingen av vindkraftverket på Hennøy, også det i Bremanger kommune, med konsesjon 20. juni 2017. Det er på det rene at innbyggere i Berle og Nordgulen fortsatt har problemer med TV – signalene som et resultat av vindkraftanlegget på Hennøy. Dette til tross for at det nå er ca. 1 år siden det ble meldt fra om problemene som ble lovet løst av konsesjonær.

Det vises i denne forbindelse også til problemene med TV-signalene forårsaket av vindkraftverket på Vardafjell i Rogaland, der NVE først vedtok at utbygger måtte stenge ned 2 vindturbiner. Da dette ikke var tilstrekkelig for å gjenopprette TV-signalene, publiserte NVE 13. november 2020 vedtak om å stenge ned hele vindkraftanlegget på grunn av forstyrrelser i det digitale bakkenettet. Utbyggers klage ble oversendt til OED 7. desember 2020.

Det bør være et krav at tilsvarende problemer ikke får konsekvenser for brukerne av signaler fra senderen på Bremangerlandet.

La Naturen Leve er av den oppfatning at endringssøknad 30. oktober 2020 ikke bør tas til behandling før det er fremlagt skriftlig avtale med Norges Televisjon som bekrefter at vindkraftverket ikke vil forårsake negative konsekvenser for digitalt bakkenett eller kringkasting.

La Naturen Leve er også av den oppfatning at Bremangerlandet Vindpark AS ikke bør ha endelig godkjenning før TV – signalene i Berle og Nord-Gulen er rettet.

Konsekvenser for is-risiko, iskast

Ifølge side 2 i endringssøknad 30. oktober 2020 vil flytting av turbin T17 for å tilfredsstille Forsvarets interesser føre til at det blir mindre sikker tilkomst til Telenor sitt senderanlegg på Fåtua.

På side 21 i Kjeller Vindteknikk sin risikovurdering for iskast fra vindturbiner 1. september 2020 fremgår følgende: «Der er høy risiko for iskast på veien opp til Fåtua på Steinfjellet.» Og videre på side 22: «Det bør også lages egne sikkerhetsrutiner for dem som arbeider i vindparken, og de ansatte i vindparken bør kurses i temaet iskast og risiko. Dette gjelder også for de som skal reise til og fra Fåtua.»

OED konstaterer på side 13 i konsesjon 6. juni 2017 at hovedsenderen på Bremangerlandet er av vesentlig betydning for samfunnskritiske tjenester, og at det ved en eventuell konsesjon må settes vilkår som sikrer Norkrings interesser.

Det er derfor ikke akseptabelt at det nå kommer vesentlig tilleggsrisiko for en samfunnskritisk funksjon.

La Naturen Leve er av den oppfatning at den oppdaterte risikovurderingen bør ha som konsekvens at NVE anbefaler for departementet å trekke tilbake konsesjonen til Bremangerlandet Vindpark AS.

Alternativt bør vindturbin T17 fjernes slik at det blir 1 vindturbin mindre i utbyggingsløsningen.

Bygging på myr

På side 40 i bakgrunn for vedtak viser NVE til at konsesjonær i MTA har planlagt veiene for i størst mulig grad å unngå myr. Dette harmonerer dårlig med endringssøknad 30. oktober 2020 der det bekreftes at flytting av turbinpunkt T14 vil berøre myrlendt terreng.

La Naturen Leve viser til at Stortinget er av den oppfatning at bevaring av myr er et viktig klima- og miljøtiltak. 11. april 2019 legger Stortinget derfor til rette for stans av nydyrking på myr.

I utbyggingsløsningen som ble godkjent 10. juli 2020 er det flere turbiner i myr sammenlignet med opprinnelig løsning, og de nye veiene vil i praksis kunne fungere som dreneringskanaler. Dersom endringssøknad 30. oktober 2020 godkjennes vil andelen av turbiner i myr øke ytterligere.

Det vises også til OED sitt vedtak 24. mars 2020 der det ikke ble gitt utsatt frist for idriftsettelse av vindkraftverket på Andmyra.

På side 3 i vedtaket fremgår blant annet følgende: «Etter departementets vurdering har det med den lange tiden som har gått siden konsesjon opprinnelig ble gitt, funnet sted en betydelig endring i vektleggingen av nedbygging av myr både i Norge og internasjonalt.»

Multiconsult har hatt oppdrag fra Bremangerlandet Vindpark AS med å dokumentere om anleggsaktiviteten og de endelige veitraseene vil ha negativ innvirkning på myrforekomsten i området, jfr. rapport 15. september 2020.

Et enkelt googlesøk omtaler ulemper med feltundersøkelse som at det er tidkrevende og kostbart. Vi stiller oss derfor undrende til at Multiconsult sin feltundersøkelse har hatt kun 1 dags varighet. Det er heller ingen konklusjon i rapporten.

La Naturen Leve mener søknaden om å flytte turbinpunkt T14 ikke bør godkjennes.

Alternativt bør det stilles krav om at feltundersøkelser av myrområdene ikke gjennomføres av konsulentfirmaer som har styreverv i eller er medlemmer i Norwea.

Støy og skyggekast

Ifølge bakgrunn for vedtak 10. juli 2020 sidene 21, 22 og 23 er det en forutsetning for godkjenning av detaljplan og MTA at konsesjonær sikrer rettighetene til de 6 stølsbyggene inne i planområdet som er utsatt for støy og skyggekast over tillatt grense. I den forbindelse vises det til at konsesjonær har oppgitt at de vurderer å fjerne turbin T11.

I notat fra Meventus til NVE 15. desember 2020 fremgår det at det er inngått minnelige avtaler med eierne av 3 av de 6 stølshusene, og at det arbeides med skjønnsprosess for de resterende 3 byggene.

Vi siterer fra vårt innspill 4. desember 2019: «Vi mener NVE ikke bør tillate at det skal være mulig å inngå avtaler som i realiteten innebærer at kraftutbygger kan kjøpe seg ut av støyproblemene, og på den måten omgå regelverket. Vi er av den oppfatning at det vil bidra til å undergrave tilliten til regelverket samtidig som det er konfliktskapende i lokalsamfunnet.»

11. oktober 2020 ble det kjent gjennom media at Miljødirektoratet er av den oppfatning at vindkraftverk ikke skal planlegges med støy over tillatt grense. Hovedregelen skal være at støy i størst mulig grad unngås, og at utkjøp fra støyplager er unntak fra regelen. I Miljødirektoratet sin veileder mot støy fremgår blant annet: «*Vindkraftverk bør plasseres slik at støy ikke gir vesentlige virkninger for omkringliggende bebyggelse.*»

La Naturen Leve er kjent med at det rettslige skjønnet som skal sikre disse rettighetene pr. dags dato ikke er avgjort av retten. Vi er av den oppfatning at endringssøknad 30. oktober 2020 ikke bør behandles før skjønnet er rettskraftig.

Uavhengig av drøftelsene ovenfor er La Naturen Leve av den oppfatning at NVE bør innhente dokumentasjon som bekrefter at slike minnelige avtaler er inngått.

Under henvisning til avsnittene ovenfor er La Naturen Leve av den oppfatning at utbygger bør bli bedt om å fjerne eller flytte turbinpunkt T11.

Bremanger kommune

Bremangerlandet Vindpark AS sendte søknad til NVE om vesentlige endringer 30. oktober 2020, men uten å informere grunneiere og Bremanger kommune.

Noen få dager etter at endringssøknad 30. oktober 2020 er sendt til NVE sender Bremangerlandet Vindkraft AS søknad til Bremanger kommune om dispensasjon fra LNF – regelverket 6. november 2020. Dispensasjonssøknaden ble avslått i formannskapet 3. desember 2020. I kommunestyremøte 17. desember 2020 ble det vedtaket som følger.

Følgende vedtak er meddelt fra Bremanger kommune til Bremangerlandet Vindpark AS 11. januar 2021: «Med 20 mot 3 røyster: Saka vert utsett til NVE har handsama klagen frå Bvas vedrørande ilandføringsstad og ny handsaming vedrørande nyleg omsøkte konsesjonsendringar er klar. Saka skal deretter tilbake til kommunestyret.»

Grunneiere og Bremanger kommune ble informert om endringssøknaden i høringsbrevet fra NVE 16. desember 2020; dagen før kommunestyremøtet. Det var altså tilfeldig at kommunepolitikere fikk informasjon om endringssøknaden før kommunestyremøtet. Det var dermed overhengende risiko for at de folkevalgte behandlet dispensasjonssøknaden uten tilgang til informasjon som er vesentlig for saksbehandlingen.

Status er at Bremangerlandet Vindpark AS ikke har dispensasjon fra LNF-regelverket.

Stortingsmelding 31 (2020-2021). Klimaplan for 2021-2030

Stortingsmeldingen er datert 8. januar 2021, og er det nærmeste man kommer offisiell politikk på dette området.

På side 198 finner man følgende: «Vindkraft er ofte meir arealkrevjande og kan redusere samanhengande naturområde som forstyrrar og fragmenterer leveområda for pattedyr, fugl og anna dyreliv. Fuglar er til dømes særleg utsett for kollisjonar med vindmøllene. I likskap med andre arealinngrep påverkar òg kraftmaster og kraftlinjer landskapet, friluftslivet og naturmangfaldet. Fugl er også den artsgruppa som er mest utsett for påverknad frå kraftlinjer.»

La Naturen Leve mener dette bør legges til grunn for behandling av endringssøknad 30. oktober 2020, blant annet for bygging i myr og kollisjonsrisiko for fugl.

Konklusjon

Det vises til våre vurderinger og delkonklusjoner i avsnittene ovenfor.

Flytting av 5 av 18 turbiner utgjør ca. 28 %, og er dermed å anse som vesentlig. Det samme gjelder 800 meter mer internvei. I tillegg til å være svakt faglig fundert vil de omsøkte endringene bidra til ytterligere økning av konfliktnivået.

Det faktum at vitale og sentrale interesser som Forsvaret og Norges Televisjon ikke er avklart tidligere, gir inntrykk av at konsesjonssøknaden fragmenteres med det resultat at ulemper som hver for seg og samlet er vesentlige for samfunnet nedtones og ufarliggjøres.

Det vises også til:

La Naturen Leve – Høringsinnspill til NVE 4. desember 2019

La Naturen Leve – Tillegg til høringsinnspill til NVE 12. juni 2020

La Naturen Leve – Klage på godkjenning detaljplan og MTA til OED 12. august 2020

La Naturen Leve fastholder vår primære konklusjon om at konsesjonen til Bremangerlandet Vindpark AS er gitt på sviktende grunnlag, og dermed bør trekkes tilbake.

Vennlig hilsen
La Naturen Leve

Marino J. Ask
Styreleder

Inger Leirvåg
Styremedlem

Kopi: Bremanger kommune